

**UCHWAŁA NR LVI/368/2021
RADY GMINY PABIANICE**

z dnia 20 grudnia 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050), oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwalić Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r. w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wójt Gminy Pabianice przedstawi Radzie Gminy Pabianice roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022, które będzie częścią sprawozdania z wykonania Budżetu gminy Pabianice za rok 2022, w terminie do 31 marca 2023 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

Przewodniczący Rady Gminy
Pabianice

Jerzy Błoch

Załącznik do uchwały Nr LVI/368/2021
Rady Gminy Pabianice
z dnia 20 grudnia 2021 r.

**Załącznik Do uchwały Nr LVI/368/2021
Rady Gminy Pabianice z dnia 20 grudnia 2021 r.**

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH oraz PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2022**

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dn. 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050), przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. W zakresie narkomanii zadania te są następujące:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja zadań jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pabianice.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Gminnego Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym mówi art. 11 *„W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18”*.

W kontekście nowego brzmienia art. 4, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

Program jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pabianice na lata 2018 – 2024.

Obok zadań dotyczących profilaktyki alkoholowej, Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Narkomania to patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków (głównie przeciwbólowych środków narkotycznych), albo innych środków

uzależniających. Od kilku lat narkomania utraciła swój marginalny charakter, dotyczący jedynie wąskiego kręgu zbuntowanej młodzieży, stając się zjawiskiem coraz bardziej powszechnym i obecnym. Skala zjawiska wzrasta, obejmując coraz młodsze dzieci, sytuację utrudnia fakt, iż wykrywalność uzależnienia we wczesnym stadium jest sporadyczna ze względu na wielość stosowanych środków, brak wiedzy opiekunów. Problem ten staje się dzisiaj coraz bardziej powszechny w szkołach, dyskotekach i innych miejscach, w których można w sposób łatwy i anonimowy sprzedać czy zażyć narkotyki. Z przeprowadzanych w kraju badań wynika, że problem narkomanii w stosunku do innych dysfunkcji społecznych takich jak alkoholizm, przemoc, bezrobocie, jest znacznie mniejszy. Większość respondentów nie zetknęła się nigdy z osobami zażywającymi czy rozprowadzającymi narkotyki. Nie oznacza to jednak że problemu nie ma i nie należy się nim zajmować.

Zamieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych przepisów w jednym Programie wynika przede wszystkim z faktu, iż do znacznej części problemów będących skutkiem nadmiernego spożywania alkoholu czy brania używek można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne. Wyniki różnorodnych badań, obserwacja zachowań młodych ludzi oraz rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia wskazują na potrzebę zintegrowanego podejścia do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie młodzi ludzie mają tendencje do podejmowania zachowań ryzykownych dla zdrowia, do których należy przede wszystkim eksperymentowanie z narkotykami, dopalaczami, nikotyną i alkoholem. Zasadnym jest stworzenie programu dotyczącego profilaktyki zachowań ryzykownych szkodliwych dla zdrowia, oraz łączenie różnorodnych form profilaktyki podejmowanych wobec młodego pokolenia.

Działania realizowane w ramach Programu będą się koncentrowały m.in. na osłabieniu czynników ryzyka, kształtowaniu więzi rodzinnych, rozwijaniu zainteresowania nauką szkolną, czy wzmacnianiu do respektowania obowiązujących norm i wartości. Jednym z priorytetowych zadań Programu jest udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnień. Nie mogąc liczyć na wsparcie ze strony najbliższych powinni mieć zapewnioną pomoc z zewnątrz. Podjęwane będą również działania edukacyjne adresowane do rodziców, których celem będzie wspieranie abstynencji dzieci, pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów oraz rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
2. z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2020 poz. 2050),
3. z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 z dnia 30 marca 2021 r.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 z dnia 01 lutego 2021 r.
(Program na 2022 r. jest w fazie projektowej).

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (ALKOHOLIZM, NARKOMANIA, PRZEMOC DOMOWA) W GMINIE PABIANICE

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Według danych szacunkowych w Polsce występuje ok. 650 tys. - 1 mln osób uzależnionych od alkoholu oraz ok 3 mln. osób pijących szkodliwie i ryzykownie. Oprócz osób uzależnionych problem nadużywania alkoholu dotyka osób współuzależnionych (członków rodziny), których jest 4-5 mln w tym. ok. 1 mln dzieci.

Szkody powodowane przez alkoholizm występują w wielu wymiarach:

- jednostkowym - oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących;
- społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków w rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, ubóstwo, bezrobocie;
- ekonomicznym – koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy.

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) (wydanie z 2009 r.) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych (lub nadużywających alkoholu). Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Zgodnie z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) liczba punktów sprzedaży alkoholu nie powinna przekraczać wskaźnika - 1 punkt na 1000 do 1500 mieszkańców.

Gmina Pabianice liczy 7740 mieszkańców (stan na 30.11.2021 r.)

Na terenie Gminy pomiędzy 24 kwietnia 2019 roku, a 15 maja 2019 roku Centrum Progres przeprowadziło profesjonalne badania społeczne w szkołach, a także wśród dorosłych mieszkańców gminy. Do badania

została wykorzystana ankieta ze zestandaryzowanym zestawem pytań. W badaniu ankietowym uczestniczyły 294 osoby.

Celem praktycznym badań było między innymi określenie skali problemów związanych z sięganiem po substancje uzależniające takie jak: napoje alkoholowe, narkotyki czy też dopalacze. Ponadto ankiety wypełniane przez respondentów zawierały pytania dotyczące zagadnień zjawiska przemocy doświadczanych przez badanych bądź inne osoby z ich najbliższego kręgu, bliższej bądź dalszej rodziny czy też wśród ich sąsiadów. Niniejsze badanie objęło również swym zakresem problematykę takich problemów społecznych jak bezrobocie czy alkoholizm.

Diagnozę sporządzono na podstawie dokumentów, sprawozdań oraz informacji uzyskanych w szkołach podstawowych, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Urzędzie Gminy, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Poradni Leczenia Uzależnień w Petrykozach. Wykorzystano także wyniki badań społecznych przeprowadzonych w 2019 na terenie Gminy Pabianice.

Zawarte poniżej informacje pozwolą zobrazować sytuację społeczną w gminie.

- **Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:**

Według danych GKRPA, z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie leczenia odwykowego wystąpiło w 2021 roku 5 osób, w 2020 roku – 6 osób, 2019 – 6 osób, w 2018 roku - 11 osób.

Zgłoszone do Komisji osoby z problemem alkoholowym, a także członkowie ich rodzin są motywowani do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnień i do skorzystania z pomocy grup wsparcia AA. Monitoring nad przebiegiem leczenia trwa 2 lata, pomocą jest objętych od 12 do 20 rodzin w których jest nadużywany alkohol.

Alkoholizmowi często towarzyszy przemoc w rodzinie. W przypadku stwierdzenia przemocy domowej sprawa zostaje przekazana do Zespołu Interdyscyplinarnego gdzie zostaje wszczęta procedura Niebieskiej Karty.

- **Dostępność napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych:**

Zgodnie z Uchwałą NR LVII/525/2018 Rady Gminy Pabianice z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Pabianice

- Rada Gminy ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

1. zawierających do 4,5 % alkoholu oraz piwa w ilości 45 (w tym handel 30, gastronomia 15)
2. zawierających od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 30 (handel 20, gastronomia 10)
3. zawierających powyżej 18% alkoholu w ilości 30 (handel 20, gastronomia 10)

Na koniec grudnia 2021 roku Gmina posiada jeszcze możliwość wydania pozwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w ilości:

1. zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa: 19 handel, 13 gastronomia
2. zawierających od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa): 11 handel, 9 gastronomia
3. zawierających powyżej 18% alkoholu: 10 handel, 9 gastronomia

Ilość i struktura punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy (stan na 30.11.2021 r.)

Rodzaj punktu

sprzedaży alkoholu

do 4,5% oraz piwo

pow. 4,5%

	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Gastronomia	3	2	2	1	1	1
Handel	11	11	11	10	10	11

Źródło: Urząd Gminy Pabianice

W 2021 r. wydano 8 pozwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Nadzór nad liczbą punktów sprzedaży alkoholu powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa) pełni Gminna Komisja ds Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, poprzez opiniowanie

wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu pod kątem zgodności z uchwałami Rady Gminy Pabianice.

Ważnym elementem długofalowej polityki Gminy jest wzmocnienie przestrzegania przepisów prawa przez podmioty zajmujące się sprzedażą detaliczną alkoholu, jak również jego egzekwowanie przez służby do tego uprawnione.

Za sprzedaż alkoholu nieletnim, osobom w stanie nietrzeźwości oraz sprzedaż alkoholu na kredyt lub pod zastaw grożą określone sankcje, które należy skutecznie egzekwować. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- 1) osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości;
- 2) osobom do lat 18;
- 3) na kredyt lub pod zastaw.

GOPS, a problemy alkoholowe podopiecznych

Do zadań realizowanych przez pomoc społeczną m.in. należy również udzielanie pomocy osobom uzależnionym, co reguluje Ustawa o pomocy społecznej w art. 3 pkt.9: "Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: [...] alkoholizmu lub narkomanii [...]".

Podopieczni pomocy społecznej - na przykład długotrwale bezrobotni, niepełnosprawni, bezdomni - stanowią grupy ryzyka w obszarze problemów alkoholowych. Osoby te są objęte pomocą socjalną GOPS.

Pomoc oferowana przez pracowników socjalnych GOPS w Pabianicach dotyczy:

- edukacji na temat zagrożenia uzależnieniem dla członków rodzin osób zgłaszających się po jakąkolwiek pomoc oraz diagnoza tego zagrożenia,
 - reagowanie przez pomoc społeczną na spożywanie alkoholu przez podopiecznych (część z nich nie bierze pod uwagę, że aby uzyskać świadczenia, muszą zaprzestać używania alkoholu);
 - edukacji podopiecznych w zakresie wiedzy o uzależnieniu lub współuzależnieniu i jego skutkach (na przykład żona powinna dowiedzieć się, że skutkiem picia alkoholu może być uzależnienie, a często też przemoc) oraz o możliwościach korzystania z pomocy.
- Zwiększanie motywacji osób z problemem alkoholowym do korzystania z pomocy psychologicznej i leczenia:
- przyjęcie zasady uzależnienia świadczeń pomocy społecznej od podejmowania przez podopiecznego działań zmierzających do rozwiązania swojego problemu alkoholowego.

W powyższym zakresie pracownicy socjalni GOPS Pabianice współpracują z Gminną Komisją ds Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pabianicach.

- **Stan zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz z substancjami psychoaktywnymi:**

W Gminie Pabianice osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy specjalistycznej w zakresie terapii uzależnień realizowanej w Poradni Leczenia Uzależnień w Petrykozach.

W ramach działalności Poradni Leczenia Uzależnień w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Petrykozach prowadzone są:

1. psychoterapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
 2. psychoterapia indywidualna dla członków rodzin osób uzależnionych;
 3. psychoterapia grupowa dla osób uzależnionych: grupa otwarta;
 4. psychoterapia grupowa dla osób współuzależnionych;
 5. psychoterapia par;
 6. konsultacje i porady terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin;
 7. konsultacje lekarza psychiatry;
 8. działalność profilaktyczna.
- a. spotkania edukacyjne z kobietami z gminy Pabianice dotyczące uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
 - b. darmowe narkotesty dla mieszkańców gminy Pabianice sfinansowane przez GOPS w Pabianicach.
 - c. biblioteczka dla pacjentów zawierająca czasopisma, książki i ulotki z zakresu uzależnienia, współuzależnienia oraz funkcjonowania rodziny.

Ponadto osoby uzależnione mogą korzystać z bezpłatnej pomocy terapeutycznej w zakresie leczenia uzależnień w Poradni Leczenia Uzależnień w Pabianicach, która działa w Pabianickim Centrum Medycznym a także na oddziałach leczenia uzależnień w Zgierzu, Bełchatowie, Warcie czy Łodzi.

Źródło: Sprawozdanie GKRPA za 2020 i 2021 rok.

- **Sytuacja w szkołach wg diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie – wnioski z badań społecznych.**

Otrzymane dane statystyczne powinny stanowić bardzo ważny punkt odniesienia dla planowanych działań profilaktycznych. Wskazują one, kiedy w wieku rozwojowym dzieci i młodzieży należy podejmować szczególnie intensywną pracę profilaktyczną. Jak wynika z otrzymanych danych profilaktykę alkoholową czy też nikotynową i narkotykową rozumianą, jako promowanie zdrowego stylu życia, a włączoną w szerszy program pracy wychowawczej, należy rozpoczynać już w pierwszych latach nauki w szkole podstawowej, aby młodzi ludzie kończąc edukację w szkole podstawowej i kontynuując naukę w innych szkołach posiadali rzetelną wiedzę na temat substancji psychoaktywnych, ale także wykształcone umiejętności przeciwstawiania się innym osobom, rówieśnikom czy też osobom starszym, które proponują im zażywanie substancji psychoaktywnych. Szczególnie ważne jest jednak łączenie profilaktyki z wychowaniem, rozwijaniem zdrowej osobowości, opartej na świadomości swoich potrzeb, adekwatnej samoocenie, tendencji do stałego rozwoju, zgodnej z przyjmowanymi wartościami. Zgodnie ze współczesną wiedzą profilaktyczną proces oddziaływań profilaktycznych musi być długofalowy i wielostopniowy:

1. Odbiorcami działań profilaktycznych powinni być uczniowie, ich rodzice oraz pedagodzy.
2. Oprócz realizacji konkretnych propozycji profilaktycznych należy przeszkolić pedagogów oraz inne osoby pracujące z młodzieżą. Powinni oni nie tylko posiadać wiedzę nt. używek i profilaktyki problemowej, ale także konkretne umiejętności związane z rozpoznawaniem zagrożeń, realizacją programów i działań profilaktycznych, pomaganiem młodzieży z grup podwyższonego ryzyka.
3. Niewątpliwie pierwszym i podstawowym działaniem powinna być profilaktyka szkolna, przygotowywana odrębnie, (ale koncepcyjnie) dla dzieci w różnym wieku. Takie oddziaływania muszą być powtarzane i systematyczne. W działania profilaktyczne zaangażować powinno się wiele osób, muszą one zakładać wykorzystanie najskuteczniejszych obecnie strategii profilaktycznych.
4. Wobec uczniów klas starszych profilaktykę prowadzić powinni w większym zakresie różni specjaliści z zewnątrz (psycholodzy, terapeuci uzależnień, przeszkoleni policjanci, a nawet wychowawcy z działów penitencjarnych zakładów karnych) - nieutożsamiani ze szkołą i występujący w roli niezależnych autorytetów.
5. Dotychczas prowadzone działania, choć stałe i dostrzegane przez młodzież, przynoszą jedynie połowiczny efekt. Należy, więc, z jednej strony wzmóc działania profilaktyczne a z drugiej strony urozmaicać ich formę i zastosować alternatywne strategie (np. działania

happeningowe, formy pracy pozaszkolnej). Warto zwrócić większą uwagę na rekomendowane programy profilaktyczne, ale także inwestować w kompetencje osób realizujących działania profilaktyczne (nie tylko zawodowe, ale także osobiste). Ciekawą propozycją może być rozbudowane, regularne szkolenie, np. w formie Akademii Profilaktyka.

6. Niezbędne są dalsze działania informacyjne, zachęcające do kontaktu z placówkami oferującymi specjalistyczną pomoc dla młodzieży sięgającej po alkohol i narkotyki oraz dla rodziców, których dzieci używają substancji psychoaktywnych.
7. Koniecznie należy przygotować lokalną kampanię na rzecz przestrzegania prawa przez sprzedawców, również poprzez zaangażowanie dorosłych w imię odpowiedzialności za los młodego pokolenia. Niezbędnym działaniem jest zintensyfikowanie kontroli odpowiednich służb.
8. W tworzeniu działań profilaktycznych i zaradczych warto odwołać się do lokalnych zasobów ludzkich i instytucjonalnych (np. środowisk trzeźwościowych, grup abstynenckich) oraz skorzystać z już stworzonej na gruncie lokalnym bazy placówek pomocowych, poszerzając możliwości ich działania poprzez podejmowanie współpracy ze specjalistycznymi instytucjami i osobami fizycznymi odpowiednio przygotowanymi do pracy profilaktycznej i terapeutycznej.
9. W pracy profilaktycznej dotyczącej używania substancji nielegalnych, np. dopalaczy, szczególne zadanie spada na specjalistów z zewnątrz. Młodzi ludzie decydujący się na używanie substancji nielegalnych mogą być bardzo wymagającą grupą odbiorców, mniej otwartą na przekaz wychowawców i osób zatrudnionych w placówkach oświatowych.
10. Duży nacisk należy położyć na pracę zmieniającą postawy dorosłych (związane z sięganiem młodzieży po substancje psychoaktywne). Edukacja rodziców w formie spotkań, czy przekazu medialnego musi być ukierunkowana na przyjmowanie konstruktywnych postaw wobec sięgania przez młodzież po substancje psychoaktywne, ale także rozwijania konkretnych umiejętności np. komunikacyjnych z dziećmi.
11. Należy prowadzić działania informacyjne, zmieniające niekorzystne stereotypy, uwrażliwiające na problem, zmieniające postawy liberalizmu, zwiększające kompetencje rodziców w relacjach z dziećmi oraz kompetencje pedagogów w zakresie rozpoznawania i pomocy dzieciom z tzw. grup podwyższonego ryzyka oraz pracy profilaktycznej w szkole.

IV. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W PABIANICACH W ROKU 2021 ORAZ MIERNIKI ICH OSIĄGANIA

Cel główny realizacji programu

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służąca rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy, zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.
7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.
8. Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Pabianice.

Harmonogram działań wraz z budżetem

Cel 1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
1.1.Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce	- ilość i rodzaj zakupionych materiałów	GOPS Pabianice	1.000 zł

Cel 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
2.1.Dofinansowanie pracy terapeutycznej z dziećmi skierowanymi przez Gminny Zespół do spraw opiekuńczo-wychowawczych oraz Zespół Interpersonalny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (refundacja kosztów)	-ilość dzieci objętych terapią, -ilość godzin terapii, - szkoła do której uczęszczają dzieci	GOPS	3.000 zł
2.2. Działania interwencyjne ośrodka pomocy społecznej	- ilość podjętych działań interwencyjnych	GOPS	0 zł

Wydatek z pozycji 2.1 – refundacja wydatku na podstawie faktury/ rachunku do kwoty 120,00 zł za godzinę terapii, nie więcej niż 6 godz. w miesiącu dla dziecka.

Cel 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz przemocy w rodzinie.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
3.1.Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.	- ilość i rodzaj programów - liczba dzieci i młodzieży objęta programem	Szkoły z terenu Gminy Pabianice,	24.000 zł
3.2.Włączenie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przemocy w rodzinie, organizowanie konkursów profilaktycznych, udział młodzieży w przedstawieniach profilaktycznych	- rodzaj kampanii - ilość szkół, które zorganizowały konkurs profilaktyczny, - ilość młodzieży, która wzięła udział w przedstawieniach profilaktycznych z rozbiciem na szkoły	Szkoły z terenu Gminy Pabianice	4.000 zł
3.3. Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień (w tym koszt delegacji)	- ilość osób, które wzięły udział w szkoleniu	GOPS	20 000,00 zł
3.4. Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych.	- ilość działań, ich rodzaj	GOPS	3. 000,00 zł
3.5. Diagnoza lokalna	Miesiąc przeprowadzenia	GOPS	5.000 zł

Cel 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służąca rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
4.1. konsultacje, wymiana informacji	-liczba kontaktów, nazwa instytucji	GOPS Pabianice	0 zł

Cel 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy, zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
5.1. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawa	- liczba udzielonych pouczeń, -liczba stwierdzonych wykroczeń w związku ze sprzedażą alkoholu, -liczba stwierdzonych przestępstw w związku ze sprzedażą alkoholu.	GOPS Pabianice	0 zł

Cel 6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
6.1. Organizacja prac społecznie użytecznych	- liczba osób skierowanych do pracy	GOPS Pabianice	0 zł

Cel 7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym od narkotyków i rodzinom osób uzależnionych od narkotyków, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
7.1. praca socjalna	-liczba osób uzależnionych, objętych pracą socjalną	GOPS Pabianice	0 zł
7.2. kontrakt socjalny	-liczba osób uzależnionych, objętych kontraktem socjalnym	GOPS Pabianice	0 zł

Cel 8. Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Pabianice.

Działanie	Wskaźniki realizacji celu	Instytucja realizująca zadanie	Budżet
8.1. Sfinansowanie badań psychiatrycznych i psychologicznych osób, wobec których	- liczba wszczętych	GOPS	3.000 zł

wszczęto postępowanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz opłata sądowa	postępowań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, - liczba osób skierowanych na badania,	Pabianice	
---	--	-----------	--

ROZDZIAŁ IV. SPOSOBY REALIZACJI

1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest koordynowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach.

Zadania Programu realizowane będą przez:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach – budżet 32.000 zł
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- budżet 3.000 zł;
3. Szkoły z terenu gminy Pabianice – budżet 28.000.zł.
 - a. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Piątkowisku – 7.000 zł
 - b. Szkoła Podstawowa w Petrykozach - 7.000 zł
 - c. Szkoła Podstawowa w Bychlewie – 7.000 zł
 - d. Szkoła Podstawowa w Pawlikowicach – 7.000 zł
4. Inne podmioty, którym zlecane są zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

Planowane na rok 2022 łączne nakłady finansowe wynoszą 63.000 zł.

2. Monitoring i ewaluacja

Program będzie monitorowany co trzy miesiące, w następujących terminach: do 10 kwietnia, do 10 lipca oraz do 10 października w celu sprawdzenia, czy działania ujęte w Programie są realizowane,

Za przeprowadzenie monitoringu odpowiedzialny będzie Sekretarz Gminnej Komisji.

W celu ustalenia, czy działania prowadzone w ramach Programu przyczyniają się do realizacji założonych celów, w listopadzie każdego roku zostanie przeprowadzona ewaluacja metodą ilościową, z wykorzystaniem ujętych w Programie wskaźników i zastosowaniem takich narzędzi jak tabele i wykresy.

Dane do ewaluacji będą zbierane do 15 listopada.

Za przeprowadzenie ewaluacji będzie odpowiedzialny Sekretarz Gminnej Komisji.

3. Sprawozdawczość

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego, zostanie przedstawione Radzie Gminy Pabianice w terminie do 31 marca 2023 r.